

2018-05-02

VLL 2632-2017

2017-12-19

REV 21:3-2017

Landstingets revisorer

Granskning av medelsförvaltning

Landstingets revisorer har den 19 december 2017 överlämnat rapport gällande "Granskning av medelsförvaltning" till landstingsstyrelsen för yttrande.

Med hänvisning till genomförd granskning lämnar revisorerna följande rekommendationer till landstingsstyrelsen;

- Att genomföra en juridisk utredning i syfte att undersöka om landstingets förvaltningspolicy är förenlig med kommunallagens åttonde kapitel, andra paragraf. Där anges att landstinget ska förvalta sina medel på ett sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses.
- Att bereda förslag till fullmäktige om en reviderad förvaltningspolicy med följande förtydliganden;
  - Reglering om vem som ska besluta om att anlita externa förvaltare
  - Reglering om hur beslut om upplåning ska tas
  - Reglering om ytterligare begränsning av kreditrisk
  - Reglering om motpartsrisk
  - Reglering om ränterisk
  - Förtydliga reglering om valutarisk

Vidare rekommenderar landstingsrevisorerna landstingsstyrelsen att säkerställa;

- Att rapporteringen av likviditets- och skuldförvaltning görs i enlighet med fullmäktiges policy.
- Att rapporteringen av medelsförvaltningen vidareutvecklas så att avstämningar görs mot alla regler och limiter i förvaltningspolicyn.
- Att styrelseprotokollen utvecklas så att det tydligare framgår vilka underlag som styrelsen tar del av och vilka beslut styrelsen tar med anledning av uppföljningen av förvaltningspolicyn.
- Att följa upp resultatet av utredningen om framtida strategi för hantering av pensioner, bereda fråga och säkerställa att fullmäktige fattar beslut om de frågor som åligger fullmäktige.
- Att föreslå att fullmäktige tydliggör för vilka långsiktiga investeringar som det ska vara tillåtet för landstinget att finansiera med lån.
- Att tillräckligt med kompetens inom området för medelsförvaltning säkras och beakta risker för nyckelpersonproblematik.
- Att frågan om fristående rådgivare behandlas vid rapportering till landstingsstyrelsen.

Landstingsstyrelsen lämnar följande kommentarer kring rekommendationerna;

Landstingsstyrelsen delar i stort revisorernas iakttagelser som beskrivs i granskningsrapporten, men delar inte fullt ut de bedömningar som görs beträffande framförallt risk och riskhantering i policyn.

Västerbottens läns landsting

Landstingshuset, Köksvägen 11, 901 89 Umeå
Telefon: 090-785 00 00, telefax: 090-13 68 82
E-post: landstinget@vll.se Org.nr: 232100-0222
VAT-nr: SE232100022201 Bankgiro 5728-3061

2018-05-02

Landstingets verksamhet står inför stora utmaningar framåt. Förutom de utmaningar som avser det demografiska behovsgapet, kompetensförsörjning samt en snabb medicinsk- och teknikutveckling ökar också finansieringsbehovet för investeringar och pensioner.

För att klara finansieringsfrågan, det vill säga; klara likviditetsbehovet för att kunna genomföra planerade investeringar samt för att öka möjligheten till avkastning i pensionskapitalförvaltningen beslutade fullmäktige i juni 2017 om att förändra ett av de ekonomiska målen. Från ett mål om att finansiera investeringarna utan extern upplåning har fullmäktige beslutat om en målformulering som innebär att återinvesteringar ska finansieras utan extern upplåning, men att lånefinansiering kan ske av strategiska investeringar¹ upp till maximalt 10 procent av skatteintäkter och statsbidrag.

För att nå de fastlagda ekonomiska målen och den nya finansieringsstrategin beslutade landstingsfullmäktige i juni 2017 om en ny finanspolicy som ersätter den tidigare förvaltningspolicyn. Den nya finanspolicyn innefattar reglering av kapital-, skuld- och likviditetsförvaltning. Tidigare förvaltningspolicy omfattade endast kapitalförvaltning. Den nya policyn gäller från och med den 1 juli 2017. Den nya finanspolicyn är i granskningsrapporten benämnd som förvaltningspolicy.

Om riskhantering i förvaltningen

Enligt den nya finanspolicyn hanteras risk framförallt på övergripande nivå i respektive förvaltning och därutöver regleras limiter för ränte-, likviditets- och kreditrisk för pensions- respektive likviditetsförvaltningen. För pensionsmedelsförvaltningen regleras även valuta- respektive aktiekursrisk.

Strategin med en övergripande riskhantering för pensionsmedelsförvaltningen innebär att totalportföljen inte ska förlora mer än -20 procent jämfört med det högsta värdet den senaste 24-månadersperioden. Risknivån på -20 procent i den nya policyn motsvarar risknivån i föregående policy baserad på en analys av de senaste två börsnedgångarnas effekt på portföljen.

Styrelsen bedömer att med den övergripande riskbegränsningen i förvaltningen inte finns direkta skäl att reglera enskilda risker lika snävt som varit fallet i tidigare strategi. Styrelsen instämmer i revisorernas bedömning om att en viss valutarisk i aktieportföljen bidrar till minskad risk vid en turbulens på marknaden där aktiekurs och valutakurser i t.ex. USD och EUR är negativt korrelerade med aktier när börsen faller. Normalt faller SEK-kursen mer än exempelvis USD då investerare tenderar att söka sig mot säkrare valutor. Det innebär att ett värdefall mätt i SEK blir mindre än om placeringarna valutasäkras. Granskningen noterar att det i policyn saknas reglering om att likviditetsförvaltningen ska bedrivas i kronor, vilket är en brist. Styrelsen menar att detta är avsikten i förvaltningen och delar uppfattningen om att policyn bör tydliggöras avseende valutarisk i medelsförvaltningen.

---

¹Med strategiska investeringar avses investeringar som inte är återinvesteringar utan har en dokumenterad rationaliseringseffekt eller om de görs i strategiskt syfte för att stärka landstingets konkurrenskraft.

2018-05-02

Granskningsrapporten rekommenderar att reglering införs av motspartsrisk inom medelsförvaltningen avseende exponeringen i derivatinstrument. I avsnitt 3.4.4 i Finanspolicyn fastslås att detta, dvs. att inneha derivatinstrument, endast är tillåtet som en del av en strukturerad produkt eller en fond därmed kommer det inte att uppstå inom nuvarande förvaltning. Att reglera detta bedöms därmed verkningslöst.

I granskningsrapporten bedömer revisorerna att tillåten ränterisk i pensionsmedelsförvaltningen är högre i nuvarande policy då ingen reglering av ränterisker finns. Vidare bedömer revisorerna det tveksamt om detta är förenligt med kommunallagen att detta inte regleras för landstingets medelsförvaltning. Samtidigt konstateras i rapporten följande; "sammantaget beaktas dock ränterisken i den nya investeringsstrategin, genom begränsning av värdenedgången för totalportföljen". Styrelsen ställer sig frågande till denna tveksamhet då detta utgör en liten risk jämfört med exempelvis aktieplaceringar och med det faktum att risken hanteras på portföljnivå. Däremot anser styrelsen att en reglering av duration kan införas i policyn utan påverkan på den övergripande strategin.

Vad gäller kreditriskerna har dessa lämnats oförändrade i den nya policyn jämfört med den tidigare policyn. Styrelsen delar revisorernas bedömning om att detta bör regleras liksom krav på kreditvärdighet och exponering hos kontobankerna. I rapporten framgår "Vi finner det dock tveksamt om investeringar i enskilda värdepapper under investmentsgraden är förenliga med kommunallagens krav på god avkastning och betryggande säkerhet". Styrelsen anser att en sådan bedömning saknar grund och skulle innebära att kommuner och landsting därmed inte kan investera i aktier eftersom det innebär en högre risk även jämfört med high yield obligationer (obligationer som ges ut av bolag med lägre kreditvärdighet).

Om rapportering

Den nya policyn är giltig från 1 juli 2017 och innehåller krav om rapportering av samtliga förvaltningar det vill säga kapital-, likviditets- och skuldförvaltning vid samtliga styrelsens möten. Rapportering av samtliga tre förvaltningar har skett sedan rapporteringen av utfallet för november månad 2017. Granskningen visar, enligt granskningen, att rapporten är innehållsrik och bra, men att vissa förbättringar för att anpassa rapporteringen till finanspolicyns krav kan göras främst vad gäller avstämning mot regler och limiter. Dessa korrigeringar i rapporten ska genomföras.

Övriga rekommendationer delas av landstingsstyrelsen och bereds i samband med den årliga revisionen av Finanspolicyn.

VÄSTERBOTTENS LÄNS LANDSTING
Landstingsstyrelsen

Peter Olofsson
Ordförande

Anders Sylvan
Landstingsdirektör